

Dramatik: Metoder, Teorier og Eksempler på opgaveformuleringer

Når dramatik indgår i SRO er det oplagt at analysere og fortolke et drama (en tekst) eller en forestilling, der handler om det emne, der overordnet er i spil. Man kan også vælge at udvide perspektivet ved at sammenligne flere forskellige dramaer eller forestillinger, evt. i uddrag. En anden mulighed er at eksperimentere med et bestemt udtryk eller en bestemt teknik, der er relevant for emnet.

Metoder

I dramatik arbejder man med at skabe og forstå forskellige typer af teaterudtryk. Man kombinerer derfor overordnet to forskellige metoder: den hermeneutiske / fortolkende metode og den mimetiske / kunstneriske metode. Man benytter den hermeneutiske / fortolkende metode i det analytiske arbejde med at opnå en forståelse af andres eller egne forestillingsudtryk. Man benytter den mimetiske / kunstneriske metode i det skabende arbejde med fx at sætte en tekst i scene, realisere en idé eller improvisere.

Den hermeneutiske / fortolkende metode: Dramaturgisk analyse

Hvis man vælger at beskæftige sig med et drama eller en forestilling i SRP, vil man komme til at arbejde med en dramaturgisk analyse. Den dramaturgiske analyse omfatter tre typer analyser: tekstanalysen, realisationsanalysen og forestillingsanalysen. De tre typer analyse fungerer som forskellige vinklinger i forhold til forestillingen. Man kan vælge at fokusere på enten én af dem eller at kombinere dem. De bliver hver især kort forklaret her.

Den dramaturgiske tekstanalyse

I den dramaturgiske tekstanalyse indkredser man, hvad dramaet (teksten) udtrykker, og hvordan den udtrykker det ved hjælp af forskellige virkemidler.

Den dramaturgiske tekstanalyse kan stå alene, men er især interessant, når den kombineres med realisationsanalysen, fordi det skabende arbejde så også kommer i spil.

Realisationsanalysen

I realisationsanalysen giver man et bud på, hvordan det stof, der er i dramaet (teksten), kan omsættes til skuespil (realiseres) på en scene med lys og lyd og andre sceniske virkemidler. Med udgangspunkt i tekstanalysen indkredser man, hvad man har til hensigt at udtrykke i sin iscenesættelse og giver konkrete forslag til, hvordan de enkelte elementer i forestillingen kan spille sammen i forhold til den overordnede udtrykshensigt. Realisationsanalysen optræder i sammenhæng med den dramaturgiske tekstanalyse.

Realisationsanalysen kan ikke fungere uden tekstanalysen, fordi den netop er et bud på, hvordan tekstforståelsen kan omsættes til praksis.

Forestillingsanalysen

Man kan lave forestillingsanalyse af andres eller af sin egen forestilling. Her indkredser man, hvad forestillingen udtrykker, og hvordan den udtrykker det ved hjælp af de sceniske virkemidler, der er til rådighed: gestik, mimik, arrangement, tempo, rytme, kostumer, scenografi, lys, lyd mv.

Derudover er selve helhedsoplevelsen af forestillingen med alle de tanker, følelser og sansninger, den giver anledning til, central for analysen.

Forestillingsanalysen kan stå alene eller evt. optræde i sammenhæng med tekstanalysen, hvis man fx vil sammenligne de to udtryk.

Den mimetiske / kunstneriske metode: Praktisk skabende arbejde

Hvis man vælger at beskæftige sig med en bestemt idé eller teknik, kan arbejdet fx bestå i at eksperimentere med og udforske de forskellige udtryksmuligheder, som idéen eller teknikken giver anledning til. I praksis arbejder man måske med at skabe elementer, der kunne indgå i en forestilling, eller også beskæftiger man sig med en bestemt arbejdsform gennem afprøvninger af konkrete teknikker i en øvelse eller en improvisation.

Når man på denne måde udforsker udtryksmulighederne i en idé eller en teknik, er det vigtigt at sætte rammer for sit arbejde, så mulighedsrummet ikke bliver uendeligt. Det kan være relevant at inddrage en bestemt teori, fx om skuespilteknik eller om iscenesættelsesprincipper, for at give det skabende arbejde en retning.

Den konkrete oplevelse er, i kombination med refleksioner over udtrykket, en væsentlig kilde til erfaring og erkendelse. Det gælder både, hvis man er deltager og observatør.

Uddrag fra <https://at.systime.dk/index.php?id=720> af Johanne Winding.

Teorier

- Skuespilteknik: Stanislavskijs system, Method Acting, biomekanik, Verfremdung, Grotowskijs tanker om det fattige teater (eller inspireret heraf: Barbas idéer om det præekspressive)
- Iscenesættelsesprincipper: devising, viewpointteknik, improvisation
- Reception: Aristoteles' katharsisbegreb.

Eksempler på opgaveformuleringer

Beckett: Waiting for Godot (SRP i dramatik og engelsk)

Hvorfor er "Waiting for Godot" eksistentialistiske budskaber og kritik af samtiden stadig interessant at iscenesætte i det 21. århundrede?

Redegør for centrale træk i det absurde teater og i den samtid, som genren er en reaktion på.

Under inddragelse af ovenstående ønskes en analyse og fortolkning af "Waiting for Godot" baseret på Samuel Becketts manuskript og Michael Lindsay-Hoggs filmatisering af stykket (2001). I forbindelse med sidstnævnte skal der foretages en forestillingsanalyse især med henblik på eksistentialistiske budskaber og kritik af samtiden.

På baggrund af analysen ønskes en diskussion af stykkets aktualitet efter uropførelsen i 1953. Til at belyse dette inddrages selvvalgt materiale i form af andre opsætninger af *Waiting for Godot*.

Frygt (SRP i dramatik og biologi)

Hvorfor appellere forestillingen "Living Dead" af Christian Lollike til tilskuernes følelse af frygt?

Gør kort for nervesystemets opbygning, og forklar herunder funktionen af de hjerneområder, der er relevante i forbindelse med frygt. Opstil og udfør et eksperiment, der viser fysiologisk respons ved frygt. Inddrag eksperimentet og dets resultater i din besvarelse.

Lav en forestillingsanalyse af "Living Dead" af Christian Lollike med fokus på dramaturgi, spillestil og sceniske virkemidler med henblik på at give et bud på, hvad forestillingen vil udtrykke, og hvordan den appellerer til tilskuernes følelse af frygt. Inddrag i den forbindelse Aristoteles' katharsis-begreb, og giv desuden et bud på, hvordan forestillingen er inspireret af den engelske in-her-face tradition.

Vurdér på baggrund af redegørelsen for nervesystemet og forestillingsanalysen, hvorfor det kan give mening at appellere til følelsen af frygt i teatret. Inddrag i den forbindelse evolutionsteorien mht. hjernens udvikling.

A Clockwork Orange (SRP i dramatik og engelsk)

Hvordan kan en moderne iscenesættelse af "A Clockwork Orange" bedst udfolde romanens tematik og samfundskritik?

Der ønskes en kort redegørelse for genren in-her-face-teater og dens historiske kontekst.

Dernæst ønskes en analyse og fortolkning af romanen "A Clockwork Orange" (Anthony Burgess, 1962) med særligt fokus på fortælle teknik, hovedperson og tematik.

Endelig ønskes en diskussion af, hvordan man bedst kan udfolde romanens tematik og samfundskritik i en moderne iscenesættelse. I diskussionen skal du forholde dig til in-her-face-teatret.

The Wonderful Wizard of Oz og musicalen Wicked (SRP I Dramatik og Engelsk)

Hvordan anvendes romanen *The Wonderful Wizard of Oz* og temaet ondskab i musicalopsætningen *Wicked* på The Apollo Victoria Theatre i Londons West End?

Der ønskes en kort redegørelse af sammenhængen mellem romanen *The Wonderful Wizard of Oz* og musicalen *Wicked*. Derudover ønskes en redegørelse for musicalgenren og dens konventioner samt en kort redegørelse for eventyrgenren.

Derefter ønskes en analyse og fortolkning af romanen *The Wonderful Wizard of Oz* med fokus på romanens genre, fremstillingsformer, karakterer og temaer.

Dernæst ønskes en forestillingsanalyse af musicalopsætningen *Wicked* på The Apollo Victoria Theatre i Londons West End. Her ønskes et fokus på genre, karakterer og temaer og hvordan disse er understøttet af forestillingens virkemidler med inddragelse af scenografi, kostumer, sminke, spillestil og brug af musik.

Endelig ønskes en diskussion af de to værkers behandling af temaet ondskab, og hvordan de to fag bidrager med noget forskelligt til historien og temaet ondskab. Afslutningsvis ønskes en vurdering af hvorfor musical-genren stadig er så populær.

William Shakespeare og komedien The Tempest (SRPi dramatik og engelsk)

Hvordan kan en The Globes iscenesættelse af William Shakespeares komedie *The Tempest* tematik og samfundskritik stadig være interessant og aktuelt i dag?

Redegør for Det Elizabethanske Teaters konventioner og genretræk med fokus på Shakespeares komedier.

Analyser selvvalgte uddrag af Shakespeares *The Tempest* med særligt fokus på magtforholdet mellem personerne, herunder Calibans sociale status. Foretag derefter en forestillingsanalyse af de samme uddrag fra opførelsen af *The Tempest* på Shakespeares Globe i 2013 med fokus på fremstillingen af magtforholdet mellem personerne herunder anvendelse af spillestil, scene, scenografi, rekvisitter, kostume, sminke og musik.

Diskuter på baggrund af din analyse og artiklen "Shakespeare - nu og til alle tider" fra Berlingske (bilag 1), hvorfor Shakespeares teaterstykker stadig opsættes i 2018.